

Arvamuse avaldamine Euroopa Liidu talendireservi loomise määruse ettepaneku kohta

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse ettepaneku kohta, millega luuakse ELi talendireserv, mille peamine eesmärk on lihtsustada kolmandate riikide töötajate ja liikmesriikide tööandjate tööpakkumiste kokku viimist töjõupuudusega ametialadel. Järgnevalt esitame oma seisukohad ettepaneku kohta.

1. ELi talendireservi loomise ettepanek on kahtlemata positiivne algatus, mis kindlasti aitab teatud määral lihtsustada ELi ettevõtetel värvata kolmandatest riikidest pärit töotajaid. Samas ei aita see ettepanek Kaubanduskoja hinnangul lahendada Eesti ettevõtete jaoks kõige suuremaid kitsaskohti seoses kolmandatest riikidest pärit töotajate värbamise ning nende Eestisse elama ja tööle asumisega.

Kaubanduskoda on viimastel aastatel ettevõtete hulgas korduvalt kaardistanud, millised on ettevõtete jaoks peamised kitsaskohad seoses kolmandatest riikidest pärit töotajate värbamise ning nende Eestisse elama ja tööle asumisega. Meieni ei ole aga jõudnud ettevõtetelt massilist tagasisidet, et välismaalaste värbamise puhul on suurimaks probleemiks see, et ei ole võimalik leida sobivaid töotajaid kolmandatest riikidest. Peamiste probleemidena on Eesti ettevõtted esile tõstnud näiteks liiga väikest sisserände kvooti, teatud ametikohtade jaoks on liiga kõrge Eesti keskmise palga nõue, Eesti välisesindustes on pikad järjekorrad viisa taotlemise aja broneerimiseks ning elamisloa taotlemiseks aja saamine Politsei- ja Piirivalveametis võtab liiga kaua aega, lisaks on menetluspraktika ebaühtlane. Neid kitsaskohti ei aita talendireservi loomine leevendada.

2. Kaubanduskoda peab positiivseks, et määruse ettepaneku kohaselt on igal liikmesriigil õigus otsustada, kas liituda algatusega või mitte. Kui ELi talendireservi loomise ettepanek võetakse vastu, siis peaks Eesti enne sellega liitumist põhjalikult analüüsima, kas ja milline töökoormuse ning kulude kasv kaasneb platvormiga avalikule sektorile. Kindlasti tuleks vältida dubleerimist ning uute täiendavate töökohtade loomist avalikku sektorisse. Samuti tuleks hinnata, kui suured ühekordsed ja iga-aastased kulud kaasneksid talendireserviga liitumisel. Seejärel on võimalik teha kaalutletud otsus, kas talendireservist saadav kasu

kaalub üles algatusega kaasnevad kulud või on mõistlikum kasutada avalikke ressursse muul viisil selleks, et Eesti ettevõtetel oleksid paremad võimalused värvata kolmandatest riikidest töötajaid.

3. Kui talendireserv luuakse ja Eesti otsustab sellega liituda, siis oleks talendireserviga kaasnev mõju positiivsem, kui Eesti kasutaks määruse ettepanekust tulenevat võimalust kehtestada kiirendatud sissereändemenetlus, mis võimaldab kiiremini värvata kolmandatest riikidest pärit töötajaid. Selle asemel või kõrval võiks teha ka muid muudatusi välismaalaste seaduses, mis lihtsustaks välismaalaste värbamise protsessi ja suurendaks ka välismaalaste huvi kandideerida Eestis asuvatele töökohtadele. Mõistame, et muudatuste tulemusena ei tohi suureneda oht avalikule korrale ja riigi julgeolekule, kuid meie hinnangul on võimalik seadust muuta ilma selliste negatiivsete mõjudeta.
4. Kui talendireserv luuakse ja Eesti otsustab sellega liituda, siis peaks Eesti vaatama üle määruse ettepaneku lisas oleva kogu ELi hõlmava tööjõupuudusega kutsealade loetelu, et see oleks kooskõlas Eesti tööturu vajadustega. Seega vajaduse korral peaks Eesti jätma osad kutsealad loetelust välja või hoopis lisama täiendavaid kutsealasid. Selle loetelu muutmisel/täiendamisel võiks lähtuda OSKA uuringute raportites toodud järeldustest ja prognoosidest. Me ei pea mõistlikuks lahendust, kus loetelu muutmine toimub üksnes poliitiliste kokkulepete või ametnike otsuste alusel.

Loodame, et peate võimalikuks Kaubanduskoja seisukohti arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070